

Sandsjö begravningsplats, Los sn med Orsa finnmark, Gävleborgs län

3 Kända ombyggnader, förändringar och underhållsarbeten

3.1 Källor och litteratur

Almeflo, Marianne. *Skogskyrkogårdarna i Hamra*. Internetmaterial på Färila kyrkliga samfällighets hemsida (Även publicerat i samfällighetens tidskrift Tornugglan sommaren 2000).

Gage, Carl Magnus. *Vårdåtgärder vid Ödekyrkogårdar i Los Hamra pastorat*, Läns museet Gävleborg 1986. (Besiktningssprotokoll och foton).

Gustavsson, Ingemar. Orsa. f.d. skogvaktare inom Orsa besparingsskog. (Muntliga uppgifter, 2003-10-09).

Lantmäteriverkets forskningsarkiv i Gävle, ritningar och tillhörande beskrivningar.

Los kyrkoarkiv, Kyrkostämmoprotokoll och visitationsprotokoll.

Läns museet Gävleborg, ärendearkiv.

Länsstyrelsen Gävleborg, Kulturmiljö, ärendearkiv.

Sjögren, Karin. Vaktmästare inom Hamradelen av Los-Hamra socken. (Muntliga uppgifter 2003-10-10).

3.2 Kronologisk förteckning

Årtal	Händelse	Källa
1843	Första kända gravsättningen på Sandsjö begravningsplats. Sannolikt anläggs begravningsplatsen detta år.	Gustavsson, I.
1886-92	Begravningsplatsen finns inritad vid Laga skifte å skogsmarken i Sandsjö.	Lantmäteriets forskningsarkiv i Gävle, V33, Los sn 44 ²
1920	Vid ärkebiskop Nathan Söderbloms visitation i Los-Hamra i juni 1920 påpekade ärkebiskopen att några begravningsplatser borde dras in, varav Sandsjö möjligen kunde vara en av dessa. <i>"Herr O. Östlund i Sandsjö meddelade att begravningsplatsens läge i Sandsjö var dåligt. Ansåg att det var bäst att få den överflyttad till Hamra."</i>	Los kyrkoarkiv, NI:2, Los, visitationsprotokoll och handlingar 1907-1920.
1925-30	Begravningsplatsen var i bruk fram till denna tid.	Gage, C. M.
1942	Begravningsplatsen uppges vara nedlagd vid kontraktsprostens visitation i juni 1942. Begravningsplatsen "befanns i ett tilltalande och gott stånd".	Los kyrkoarkiv, visitationsprotokoll.
1947	Två förslag till ny gravplats i Sandsjö läggs fram av Per Wasser i Sandsjö. Det ena förslaget benämns "Hembacken" och är en begravningsplats med ängsmark omgiven av björk eller rönn. Det andra förslaget, som sannolikt delvis kom att utföras, kallas "Furulunden" och består av en mer skogslik vegetation med granhäck och björkar. Diskussion om gravplatsens placering. Begravningsplatsens utformning stämmer dock inte överens med planen.	Los kyrkoarkiv, ritningsrör O VI b:4 (Obs: Rörets etikett överensstämmer ej med innehållet).

Sandsjö begravningsplats, Los sn med Orsa finnmark, Gävleborgs län

1957	Beskrivning från registerbladet: Begravningsplatsen är omgiven av granhäck och utanför den ett trästaket. I granhäcken växer björkar och två rönnar. Kyrkogården genomkorsas av två grusgångar i övrigt övertorvad och gräsbevuxen.	Länsmuseet Gävleborg, fornlämningsregistret
1986	Länsmuseet Gävleborg planerar vårdåtgärder som ska utföras i Skogsvårdsstyrelsens regi. Följande föreslås: Nyttillverkning av grindar som exakta kopior av de tidigare samt målning av dessa med vit linoljefärg. Ytbehandling av träkorset med dalbränd trätjära. Påfyllning av matjord. Mer grus till gångarna. Klippning av granhäck och återplantering av nya granplantor där dessa saknas. (Ingen dokumentation om vad som utfördes). Vid Länsmuseets besök fanns staketet utanför granhäcken inte längre kvar.	Gagge, C. M.
1989	Revidering av fornminnesinventeringen. ”Begravningsplatsen bör dock i princip betraktas som R-objekt”.	Länsmuseet Gävleborg, fornlämningsregistret
1990	Den äldsta idag kvarvarande gravstenen på begravningsplatsen reses. Urna nedsattes.	Almeflo, M.
2003-04	Grindarna renoveras.	Sjögren, K.
2006	Första jordbegravningen på 74 år när Birger Lundqvist begravdes.	Ljusdals-Posten
2006-7	Rötskadade björkar längs västra sidan togs bort	